

أحكام الصيام

(باللغة البشتو)

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد
وتوعية الجاليات بالزلفي

أحكام الصيام – اللغة البشتو

دروژے احكام

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد
ونوعية الجاليات بالزلفي

أحكام الصيام

أعدده وترجمه للغة البشتو
المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد و توعية
الجاليات بالزلفي
الطبعة الأولى: ١٤٣٩/٨ هـ

ح) المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد و توعية الجاليات بالزلفي

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر
المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد و توعية الجاليات بالزلفي

أحكام الصيام- الزلفي، ١٤٣٩ هـ

ردمك: ٠٠٦-٠٣-٨٢٤٣-٦٠٣-٩٧٨

(النص باللغة البشتو)

أ- العنوان

١- الصوم

١٤٣٩/٦٣٥٢

ديوي ٥٢٥,٣

رقم الايداع: ١٤٣٩/٦٣٥٢

ردمك: ٠٠٦-٠٣-٨٢٤٣-٦٠٣-٩٧٨

دروژے احکام

د روژے د نیولو حکم :

د اسلام په پنځو ارکانو کښې یو رکن د
 رمضان روژے نیول دی، ددے وینا د
 رسول الله ﷺ د وجے نه: « بُنِيَ الْإِسْلَامُ
 عَلَى خَمْسٍ شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَنَّ
 مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وَإِقَامِ الصَّلَاةِ، وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ
 وَالْحَجِّ وَصَوْمِ رَمَضَانَ » متفق علیه. ترجمه
 د اسلام پنځه بناکانه دی، د لا اله الا
 الله محمد رسول الله گواهی کول، د

مانحہ پابندی کول، زکات ورکول، د بیت
الله حج کول، او د رمضان روژہ نیول .

روژہ: د الله تعالیٰ د رضا دپاره د صباء
صادق نه تر د نمر پریوتو پورے د
خوراک خنباک نه او د خپل اهل سره د
هم بسترے نه او د ټولو روژہ ماتونکی
خیزونو نه الله تعالیٰ ته د خپل ځان د
نزدے کولو په نیت باندے ځان وساتلے
شی، دیته روژہ وئیلے کیری. د ټول امت
پدے خبره اتفاق دے چه د رمضان
روژہ نیول فرض دی، ددی وجے نه چه

اللہ پاک فرمائیلى دى: [فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمْ
الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ] {البقرة: ۱۸۵} ترجمہ:
خوک چہ حاضر شی ستاسونہ میاشت
درمضان تہ نوروژہ دے ونیسی .

روژہ نیول واجب دى پہ ہر بالغ، عاقل
باندے، د بلوغ علامہ دادہ چہ پنخلس
کالو تہ عمر ورسیری، یا د نامہ نہ
لاندے وینختہ راوتوکیری، او یا ترے
نطفہ خارجه شی پہ احتلام وغیرہ سرہ، د
زنانہ د بلوغ یوہ علامہ د حیض راتلل

6

دروژے احکام

دی، نو هر کله چه یو ددے علامونه
موجوده شی نو دغه انسان بالغ دے.

د رمضان د میاشته فضیلت :

الله تعالی د رمضان میاشت لره بے شماره
خصوصیتونه او خوبیانے ورکړیدی چه
بعض د هغه نه دادي :

۱- روژه دار دپاره ملائک بڅخه غواړی تر
خو چه ئے روژه نوی ماته کری .

۲- سرکشه شیطانان پکښې تړلے شی .

۳- پدے کنبی د لیلۃ القدر شپہ ده چه
د زرو میاشتو د عبادت نه غوره ده،

۴- روژہ دارو ته د رمضان په آخری شپہ
کنبی بجنه کیری .

په هره شپه د رمضان کنبی الله تعالی
خپل بندگان د اور نه خلاصوی .

په رمضان کنبی عمره کول د حج برابره
وی . در رمضان نور فضائل هم په احادیثو
کنبی ذکر دی، لکه په حدیث د ابو
هریره رضی الله عنه کنبی راغلی دی :
قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : مَنْ صَامَ رَمَضَانَ إِيمَانًا

وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ» متفق
 عليه. (خوک چہ د رمضان روژے
 ونیسی د ایمان سرہ او د ثواب پہ نیت، د
 ہغہ مخکبني ٲول گناہونہ بہ معاف
 شی). بل حدیث کبني راغلی دی : عن
 ابي هريرة، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 وَسَلَّمَ: «كُلُّ عَمَلٍ ابْنِ آدَمَ يُضَاعَفُ، الْحَسَنَةُ
 عَشْرُ أَمْثَالِهَا إِلَى سَبْعِمِائَةٍ ضِعْفٍ قَالَ اللَّهُ عَزَّ
 وَجَلَّ إِلَّا الصَّوْمَ فَإِنَّهُ لِي وَأَنَا أَجْزِي بِهِ» ،
 متفق عليه ترجمہ: د ہر انسان نیک عمل
 اللہ تعالیٰ دوچندہ کوی د لس چندو نہ
 تر اووہ سوو چندو پورے اللہ تعالیٰ

فرمائی : سیوا د روژے نہ چہ دا صرف
زما دپارہ ده، او ددے بدلہ بہ زہ ورکوم .

رمضان د راتلو ثبوت

د رمضان دراتلو ثبوت پہ دوہ طریقوسرہ
کیری :

(۱) د میاشت پہ لیدلو سرہ، چہ کلہ د
رمضان میاشت ولیدلے شی، نو روژہ
نیول فرض شی، د رسول اللہ ﷺ فرمان
دے : إِذَا رَأَيْتُمُ الْهَالَالَ فَصُومُوا، وَإِذَا
رَأَيْتُمُوهُ فَأَفْطِرُوا» متفق علیہ ترجمہ:
کلہ چہ میاشت ووینی نو روژہ ونیسے

اوکله چه میاشت ووینی نو روژہ ماتہ
کری. یعنی اختر وکری. د رمضان د
میاشته دپاره د یو رشتینی کس گواهی
کافی ده، او د اختر دپاره د دوه عادلانو
گواهی ضروری ده.

(۲) یا دا چه د شعبان د میاشته دیرش
ورخے پوره شی، نو ورپسه ورخ به د
رمضان اولنی ورخ وی، ددے وینا د
رسول الله ﷺ د وجه نه : «فَإِنْ غَمَّ عَلَيْكُمْ
فَأَكْمِلُوا الْعِدَّةَ ثَلَاثِينَ» متفق علیه. ترجمه:
کچرته وریخ شی (د رمضان میاشت پته

شی) نو پوره کړی شمیر ددیرشو ورځو
(د شعبان).

روژه ماتول د چا دپاره جائز دی ؟ :

(۱) هغه ناروغه انسان چه د صحت امید
ئے کیدلے شی، او روژه نیولو کښې ورته
مشقت وی، نو هغه له روژه ماتول جائز
دی، روستو به بیا قضائی ادا کړی، او
هغه څوک چه مرض ئے همیشه او لا
علاج وی، د روغتیا څه امید ئے نوی نو
هغه معذور دے، که روژے ونه نیسي،
البته د روژو کفار به ورکوی، د یوے

روژے پہ بدل کنبی بہ یو مسکین تہ
طعام ورکوی، او یا بہ نیم صاع غلہ
ورکوی یعنی تقریباً (۱.۲۵) پاؤ باندے یو
کیلو.

(۲) مسافر د خپل کلی نہ پہ سفر روان
شی، واپس خپل کلی تہ راتلو پورے روژہ
ماتول ورلہ جائز دی، ترخو پورے چہ یو
خائ کنبی د قیام ارادہ ئے نوی کړی .

(۳) حاملہ بنځه او یا ماشوم تہ پیئ
ورکونکے بنځه هم روژہ ماتولے شی،
پدے شرط چہ خپل یا د ماشوم صحت

تہ خطرہ وی، خو چہ مجبوری ختمہ شی
بیا بہ قضائی راوگرخوی .

(۴) هغه انسان چه د هغه عمر داسے حد
تہ رسیدلے وی چه روژہ نیول ورته گران
وی، روژہ ماتول ورله جائز دی، قضاء
وربانده هم نشته، البته دیوے روژے
په بدل کنبی به یو مسکین ته طعام
ورکوی .

روژہ ماتونکی خیزونه :

۱- قصدًا خوراک خبناک کول : البته په
هیره بانده خوراک خبناک سره روژہ

نه ماتیرى، رسول الله ﷺ فرمائىلى دى
:«مَنْ نَسِيَ وَهُوَ صَائِمٌ فَأَكَلَ أَوْ شَرِبَ فَلَيْتَمَّ
صَوْمَهُ فَإِنَّمَا أَطْعَمَهُ اللَّهُ وَسَقَاهُ» رواه مسلم .

ترجمه: شوک چہ هیره باندے خوراک
خبناک وکړى او روژہ دار وى نو روژہ
دے پوره کړى. دغه رنگه پوزه باندے
خیتے ته اوبه تلل يا د رگ په واسطه
گلو کوزيا وینه بدن ته خيژول، او يا هر
هغه خيز چہ بدن ته دغذاء په طور فائده
ورکوى روژہ ورسره ماتیرى، حآن ترے
ساتل پکار دى .

۲- د خپل اهل سره هم بستري (جماع) کول کله چه روژه دار د خپلے کور ودانے سره همبستري وکړی، نو روژه ئے باطله شوه، کفار به هم ورکوی او قضاء روژه به هم نیسی، د کفارے درے صورتونه دی:

۱- غلام آزادول.

ب_ کچرته غلام نشی آزادولے نو بیا به دوه میاشته پرله پسه روژے ونیسی، بغیر د شرعی عذر نه به مینځ کي روژه نه ماتوی، مثلاً د اختر په ورځو یا د مرض

وغیرہ پہ صورت کنبی روژہ ماتولے شی،
بغیر د شرعی عذر نہ کہ یوہ ورخ ہم
روژہ ماتہ کپی، دوبارہ بہ د سر نہ شروع
کوی .

ت_ کہ د دوه میاشتو روژو وس نہ لری،
نو بیا بہ شپیتو (۶۰) مسکینانو ته طعام
ورکری .

۳- قصدًا د بدن نہ نطفہ خارجہ شی
لکہ د خپل اهل سرہ لوبے کول یا بلے
طریقے سرہ نطفہ خارجہ کپی، نوروژہ
ورسرہ ماتیری، قضاء بہ راوری، کفارہ

وربانده نشته، البته احتلام بانده
روژه نه ماتیری، حُکّه هغه بے اراده
وی .

۴- حجامه کول یعنی د بدن نه وینه
ویستل : د حجامے په صورت کبھی، یا
وینه ورکولو سره روژه ماتیری، البته د
تیسټ دپاره لبره وینه ورکولو سره روژه نه
ماتیری، او یا غیر اختیاری وینه خارجه
شی لکه د پوزے نه، یا د زخم نه یا د
غانب وغیره نه، نوروژه ورسره نه ماتیری

۵- قصدًا قیئ کولو سره : البتہ کچرتہ غیر اختیاری وی نو بیا روژہ ورسره نہ ماتیربی . دے ذکر شوی خیزونو سره روژہ ماتیربی، ترسو پورے چہ ارادہ او قصد ورسره ملگرے وی حُکَہ چہ پہ خطاء سره یا پہ ناپوهتیا سره او یا پہ هیره سره روژہ نہ ماتیربی.

۶- روژہ ماتونکی خیزونو کنبی د حیض او نفاس وینه خارجیدل هم داخل دی، هرکله چہ زاناه وینه ووینی نوروژہ ئے ختمه شوله، د حیض یا د نفاس والا

زنانه دپاره روژہ نیول حرام دی، البتہ بیا
به ئے قضائی راوری .

هغه خیزونه چه روژہ ورسره نه خرابیری:
غسل کول، لامبو وهل، یا گرمی کبئی
أوبو باندے خان لوندول ۲- د صبا د
راختلونه مخکبئی د شپے خوراک
خنباک او هم بستری کول جائز دی .

۳- د مسواک استعمال د ورخے هر وخت
کبئی روژے ته شه نقصان نه رسوی
بلکه مستحب عمل دے . د حلال دوائی
استعمال پدے شرط چه غذاء نوی

دده و جی نه (انجکشن) ستنه چه
 غذائیت پکبني نوي جائز ده، لیکن
 شپه ته روستو کول بهتره دی، سپره
 وهل یا د طعام نه خکه کول پده شرط
 چه د مرئ نه لاندے تیر نشی جائز ده،
 دغه رنگه د خوشبو استعمال یا خوله او
 پوزه کبني اوبو اچولو سره روژه نه
 ماتیری مگر ډیره مبالغه به پکبني
 نشی کیدلی. د حیض او نفاس وینه که د
 شپه بنده شي، نو غسل سهار ته روستو
 کول جائز دی، او دغه حکم د جنب

هم دے چه حالت د جنابت کنبی
پیشمنے وکری، او سهار غسل وکری .

تنبیہات :

۱- کچرتہ یو کافر درمضان پہ ورخ کنبی
اسلام راوړی نو باقی ورخ به خوراک
خښاک نه کوی، او د دغه ورخے قضاء
وربانده نشته دے .

۲- د صبا د راختلونه مخکښي د شپه
هره حصه کنبی د روژے نیت کول
ضروری دی، دا حکم د فرضی روژو
دپاره دے، او د نفلی روژو نیت د نمر د

راختلونه پس ہم کیری چہ خوراک
خسناک ئے نوی کری .

۳- روژہ دار دپارہ د روژہ ماتی پہ وخت
کسبې ډیرے دعاگانے غونبتل مستحب
دی، حُکَہ چہ حدیث کسبې راغلی دی
:«إِنَّ لِلصَّائِمِ عِنْدَ فِطْرِهِ لِدَعْوَةٍ مَا تُرَدُّ» .ابن
ماجه.ترجمہ : د روژہ دار د روژہ ماتی پہ
وخت کسبې دعاء نہ رد کیری . خاصکر
د روژہ ماتی دعاء حدیث کسبې ذکر ده :
«ذَهَبَ الظَّمْأُ وَابْتَلَّتِ العُرُوقُ وَثَبَتَ الأَجْرُ إِنْ
شَاءَ اللهُ» ابوداؤد. ترجمہ:تندہ ختمہ شولہ،

رگونه لوانده شول، او که الله و غوارپی نو
اجرهم حاصل شو

۴- د رمضان د راتللو خبر چه د ورخه
په مینخ کبني راشی نو باقی ورخ به
خوراک خبناک نه کوی او ددے ورخه
قضاء به هم راگرخوی .

۵- د چا په ذمه چه د رمضان روژے پاتے
وی باید چه تلوار پکبني وکړی اگر که
روستوالے پکبني جائز دے او ترتیب
پکبني هم شرط ندے، بغیر د عذر نه د
بل رمضان پورے روستو کول پکار ندی.

د روڑے سنت:

۱- د پیشمنی خوراک کول، حدیث راغلی دی: (تَسَحَّرُوا فَإِنَّ فِي السَّحُورِ بَرَكَةً) متفق علیہ. ترجمہ: پیشمنی کوی یقینا پہ پیشمنی کنبی برکت دے، پہ پیشمنی کنبی آخر د شپے تہ روستوالی کول سنت طریقہ دہ، حدیث کنبی راغلی دی: ((لَا تَزَالُ أُمَّتِي بِخَيْرٍ مَا عَجَّلُوا الْفِطْرَ وَآخَرُوا السَّحُورَ)) صحیح الجامع. ترجمہ: ہمیشہ بہ زما امت پہ خیر باندے وی ترخو چہ مخکنبی والے کوی روڑہ ماتی کنبی، او روستوالی پیشمنی کنبی کوی.

۲- د روڑہ ماتى صحیح وخت د نمر پریوتلو وخت دے. روڑہ پہ کھجورو ماتول افضل دی، کہ کھجورے نوی، بیا اوبو باندے او کہ اوبہ ہم نوی بیا کہ ہر شی د خوراک میلاؤ شی، روڑہ پرے ماتول پکار دی. د روڑہ دار دعاء ہر وخت کنبی خاصکر د روڑہ ماتى پہ وخت کنبی ڊیرہ بنہ قبلیری، حدیث کنبی راغلی دی: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "ثَلَاثُ دَعَوَاتٍ مُسْتَجَابَاتٌ لَا شَكَّ فِيهِنَّ دَعْوَةُ الْوَالِدِ وَدَعْوَةُ الْمُسَافِرِ وَدَعْوَةُ الْمَظْلُومِ". ترجمہ: درے قسمہ دعاگانے

ڊیرے بنے قبلیری، دعاء د روژہ دار،
 دعاء د مسافر او دعاء د مظلوم . د
 رمضان په شیو کنبی قیام اللیل
 (تراویح) کول ضروری عمل دے، حدیث
 کنبی راغلی دی : «مَنْ قَامَ رَمَضَانَ إِيمَانًا
 وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ». متفق
 علیه . ترجمه: چا چه د ایمان سره د اجر
 دپاره د رمضان قیام وکړو مخکښي
 گناهونه به ورته معاف شی . غوره دا ده
 چه د امام سره وکړے شی، حُکَه چه
 حدیث کنبی راغلی دی : «مَنْ قَامَ مَعَ
 الْإِمَامِ حَتَّى يَنْصَرِفَ ، كُتِبَ لَهُ قِيَامُ لَيْلَةٍ» .

رواه اهل السنن. ترجمہ: چا چہ قیام وکرو
 د امام سرہ تردے پورے چہ امام
 راوگرخی وبہ لیکلے شی دده دپاره ثواب
 د قیام اللیل. او دغه رنگہ پیرے صدقے
 کول، او د قرآن کریم تلاوت حُکَہ چہ
 رمضان شهر القرآن ده، د قرآن کریم
 لوستونکی ته په یو حرف یوه نیکی
 میلاویبری او یوه نیکی په لس چندہ ده .

تراویح

د رمضان په میاشت کنبی د شپے په
 جمعے سرہ مونخ کولو ته تراویح، قیام اللیل

او تهجد وغيره وئيلے شی ددے وخت د
 ماسخوتن نه واخله ترد صبا د راختلو
 پورے دے، په احادیثو کنبې دیته ډیر
 ترغیب ورکړے شویدے، سنت پکنبې
 یولس (۱۱) رکعاته دی چه په هرو دوه
 رکعاتو باندے سلام وگرځولے شی، او که
 د یولسو (۱۱) رکعاتونه زیات وکړے شی،
 نو څه نقصان پکنبې نشته دے، او
 خائسته والے او اوردوالے پکنبې پکار
 دے، خو چه په مونځ کونکو باندے
 مشقت نوی، زانہ ورته هم مسجد ته

حاضریدلے شی خو چه فتنه نوی او خپل
ستر او پردے اهتمام کولے شی .

نفلی روژے

رسول الله ﷺ نفلی روژو ته هم ډیر
ترغیب ورکړیدے چه په لاندینی ډول دی

۱= شپږ روژے د شوال د رمضان نه پس

حدیث کنبی دی : «مَنْ صَامَ رَمَضَانَ ثُمَّ

أَتْبَعَهُ سِتًّا مِنْ شَوَّالٍ كَانَ كَصِيَامِ الدَّهْرِ» رواه

مسلم. ترجمه : چا چه د رمضان روژے

ونیولے او وریسه د شوال شپږ روژے

ونیولے، دا پشان د ټول کال د روژو دی .

۲ = ہفتہ کنبی دوه ورخے د کل ورخ
(پیر) او د زیارت ورخ (جمعرات) باندے
روژہ نیول سنت دی.

۳ = ہرہ میاشت کنبی درے ورخے
روژے نیول افضل دی، کہ د ایام البیض
ورخے وی، دیارلسمه (۱۳) خوارلسمه (۱۴)
پنخلسمه (۱۵) او کہ نورے ورخے وی.

۴ = د عاشورے د ورخے روژہ د محرم د
میاشتے د لسمے ورخے روژہ ده، او
مستحبہ دا ده چہ یوہ ورخ ترے مخکنبی
او یا یوہ ورخ روستو روژہ و نیولے شی: قال

رسول الله ﷺ : وَصِيَامُ يَوْمِ عَاشُورَاءَ، إِنِّي
أَحْتَسِبُ عَلَى اللَّهِ أَنْ يُكَفِّرَ السَّنَةَ الَّتِي قَبْلَهُ». .
رواه مسلم. ترجمه: رسول الله ﷺ فرمائی
دی : د عاشورے د ورخے روژہ نیول زه
امید ساتم د الله تعالی نه چه د یو کال
مخکني گناهونه وریژوی .

= د عرفے د ورخے روژہ چه د ذی
الحجه د نهمه ورخ ده، حدیث کنبی
راغلی دی : صِيَامُ يَوْمِ عَرَفَةَ أَحْتَسِبُ عَلَى اللَّهِ
أَنْ يُكَفِّرَ السَّنَةَ الَّتِي قَبْلَهُ وَالسَّنَةَ الَّتِي بَعْدَهُ،
رواه مسلم. ترجمه: د عرفے د ورخے

ورژہ نیول (نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم) فرمائی: زہ د اللہ نہ امید کوم چہ یو کال مخکبنی او یو کال وروستنی گناہونہ ووریزہ وی .

هغه ورخی چہ هغه باندے روژے نیول حرام دی :

- ۱= د اختر ورخے ورکوتی اختر او لوئی اختر.
- ۲= د ذی الحجے یولسمه، دولسمه او دیارلسمه ورخ باندے چہ ایام التشریق ورته وائی، روژہ نیول حرام دی .

۳= د حیض او د نفاس په ورځو کښې
روژه نیول حرام دی .

۴= د ښځې نفلی روژه د خاوند د اجازت
نه بغیر چه خاوند ئے حاضر وی .
حدیث کښې راغلی : «لَا تَصُومُ الْمَرْأَةُ
وَبَعْلُهَا شَاهِدٌ إِلَّا بِإِذْنِهِ فِي غَيْرِ رَمَضَانَ». متفق
علیه. ترجمه: روژه به نه نیسی یوه ښځه
چه خاوند ئے حاضر وی مگر په اجازه
د هغه باندے سیوا د رمضان نه
وبالله تعالی التوفیق .

فہرست دروڑے احکام

3	دروڑے دنیولو حکم
4	روڑہ
6	د رمضان فضیلت
9	د رمضان د راتللو ثبوت
11	د چا دپارہ روڑہ ماتول جائز دی
13	کمو کارونو سرہ روڑہ ماتیری
14	کمو کارونو سرہ روڑہ نہ ماتیری
21	تنبیہات
24	دروڑے سنت
28	تراویح
29	نفلی روڑے
33	روڑہ نیول پہ کمو ورخو کنبی منع دی

هذا الكتاب منشور في

شبكة الألوكة
www.alukah.net